

34(094.5)
(497.1)

инвентар бр.
од.

~~2782~~
1

Поштарина плаћена

Год. XXI

НОВИ САД 15. I. 1941.

Број 1

Годишња претплата Д. 120.

Лист излази месечно

~~494~~

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XXI

1941



ВЛАСНИК И УРЕДНИК:

Др. НИКА Ј. ИГЊАВОТИЋ

СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

Садржај: 1 Душевна пресија. Нужни део. — Рекламација код жељезнице због штете. — 3 Злонамерно спровођење секвестра. — 4 Злонамерно стечено заложно право. — 5 Операција тестиса. — 6 Ручна залога. — 7 Узимање у посед на дражби купљене некретнине (§ 181 Ип.). — 8 Адвокатура је јавна служба. — 9 Камата (§ 43 Ип.). — 10 Факс посао. Рок за накнадно испуњење. — 11 Старатељ адв. кавц. Одговорност за продату ствар. — 12 Захтев Средиш. уреда (§ 97 З. о. о. р.).

Библиотека Мин. Правде

Београд.

ШТАМПА

Аутентично тумачење

чл. 36 Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова

На основу чл. 56 ст. 2 Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова, а у споразуму са министром пољопривреде, министром трговине и индустрије и министром финансија издајем следеће аутентично тумачење чл. 36 Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова:

„Адвокатски трошкови које земљорадник дугује адвокату за његово заступање и који су настали до 20 априла 1932 г. сматрају се као дугови земљорадника у смислу чл. 36 ст. 1 сл. б) Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова без обзира кад су досуђени“.

Бр. 57500
22 јуна 1937 године.

Министар правде,
Др. Н. Суботић, с. р.

Аутентично тумачење

ст. 1 чл. 3 Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова

На основу ст. 2 члана 56 Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова, а у споразуму са министрима финансија, трговине и индустрије и пољопривреде издајем ово аутентично тумачење:

„У случају кад постоји више акцептаната по једној меничној обавези, од којих су неки земљорадници у смислу Уредбе, а неки нису, олакшице по Уредби уживају само акцептанти који су земљорадници по Уредби“.

Бр. 71501 — У 22
10 августа 1937 године
Београд.

Министвр правде,
Др. Н. Суботић, с. р.

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XXI
1941

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:
Др. НИКА Ј. ИГЊАВОТИЋ
СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ



ШТАМПАРИЈА ЧАМПРАГ И ШИСТЕК, НОВИ САД

1.

I. Правно је правило, да се душевна пресија може само онда узети у обзир, ако употребљено бесправно страшење у изглед ставља штетну повреду каквог важног интереса и ако се услед тога у странци могла породити основана бојазан, да ће се заиста остварити она опасност, која је употребљена за страшење, у колико се изнуђена изјава не учини односно дошлцини правни посао не закључи. — II. Нужни део се има досудити у новцу а не у природи, јер и ако § 7 Врховне судачке конференције не наређује на какав се начин има издасти односно допунити нужни део, по досадашњој сталној судској пракси, нужни део се може тражити по правилу у [гошовом новцу, а не у природи. Касациони суд не налази за потребно, да одустане од ове вековне праксе, коју подучице не само мотивација 43 децизије, већ и § 77 зак. чл. XVI: 1894 који говори о осигурању „своше“, из чега се може само то закључити да се нужни део може само у новцу досудити. — III. Када се детео ставишеља у опће одрече наследства, то се одрицање има сматрати, да је учињено у корист заоставштине, и да се оваква деца, која су се опћенишо одрекла наследства, не могу узети у обзир при установљењу нужног дела. — IV. Право на нужни део стиче се на дан смрти оставишеља, те тако се нужни део већ онда има исплатити на то овлаштеное. (Кс. у Новом Саду, Г. 246-922).

О сили види: VIII. 212.

О нужном делу види: II. 1, — III. 41, — IV. 76, — V. 9, 38, — VIII. 47, 99, — X. 9, — XI. 54, — XII. 10, 31, 112, — XIII. 6, — XV. 60, — XVI. 14, 48, 124, — XVII. 20, 121, 152, — XVIII. 4, 43, 53, 65, 195, 204, — XIX. 61, 121, 215, 348, — XX. 197, 220.

2.

Рекламација предата жељезници због оштете или мањка, по правилу прекида застарелост од годину дана. Али, ако Држ. жељезнице позову рекламанта да так-

сира нетаксирано предату рекламацију, јер иначе неће уследити решење рекламације док не буде плаћена такса, тада је рекламанти дужан таксирати рекламацију најдаље у року застарелости, а у колико то не учини, по истеку тога рока од године дана има се сматрати као да рекламација није ни предата. У оваком случају тужба поведена после годину дана од дана издавања робе, има се одбити као застарела.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 82-1936).

Касациони суд ревизионој молби туженог места даје, пресуду призивног суда преиначује тако, да тужитеља са тужбом одбија.

Надаље, осуђује тужитеља, да плати туженом на руке његовог правозаступника у року од 15 дана под претњом принудног извршења 2375 динара, првостепених 925 динара призивних и 850 динара ревизионих трошкова.

Разлози: Стајалнште Касационог суда због чега је ваљало одбити тужбу је следеће.

Тужитељ је поднео тужбу против Државног Ерара Краљевине Југославије да му је дужан да плати 42.966 динара са 5% камате од 30 јуна 1929 године а са разлога, што је фирма С. К. и синови д. д. из С. послала дне 19 августа 1926 године 39 комада буради шепида штирке у бруто тежини од 5185 кг. на адресу Ј. фабрика папирних кесица у Б. у вагону број 20059. Органи жељезничке станице у С. преузели су пошиљку у исправном стању и нису ставили никаквих приговора. Роба је била отправљена, али адресат у Б. није хтео да је прими, јер услед рђаве манипулације жељезничких ограна роба је била упропашћена и налазила се у потпуном неупотребљивом стању. Штета изнаша 42.072 50 дин. а исплаћена возарина од С. до Б. 883·50 динара т. ј. укупно 42·956 динара.

Као цесионар овлаштене Ј. фабрике папирних кесица у Б. поднео је дирекцији Државних жељезница реклама-

цију, па је иста била одбијена, нашто је 30 јуна 1928 г. поднео тужбу под бројем Г. 2073/28 те је Апелациони суд ову парницу на основу §-а 182 Грпп. обуставио, јер да дирекција држ. жељезница нема парбене способности. Према томе сада на основу §-а 184 Грпп. у законитом року поднаша ову тужбу.

Тужени се бранио, да је тужитељево потраживање застарело с обзиром на § 98 ж. с. у. јер потраживање од жељезнице због оштете робе застаравља за годину дана, који рок почиње тећи по истеку дана издавања. Из товарног листа види се, да је пошиљка искомплета 27-VIII. 1926 а тужба поднесена у 1932 години дакле после годину дана.

Касациони суд из акта дирекције држ. жељезница С. број 54236/937 констатује, да је садањи тужитељ по цесији Ј. фабрике папирних кесица поднео 17-VIII. 1927 године рекламацију дирекцији Држ. жељезница ради оштете у износу од 42 072.50 дин. као и исплаћене возарине од 883.50 динара.

Из горе наведеног акта Касациони суд установљава, да је дирекција Држ. жељезница тужитељу послала допис да плати на рекламацију таксу од 25 динара за молбу и решење, јер да решење дотле уследити неће, док такса не буде плаћена. Из истог акта види се, да је горе наведено решење отправљено тужитељу 10-XI. 1927 год., но доставница о уручењу горе наведеног решења не прилежи.

Касациони суд из прикљученог акта 2073/928 установљава као чињеницу, да је садањи тужитељ као цесионар фирме С. К. и синови д. д. из С. поднео дне 30-VI. 1928 године тужбу против дирекције Држ. жељезница, те да је иста тужба на основу §-а 182 Грпп. обустављена, јер да дирекција држ. жељезница нема парничне способности, нашто је тужитељ, сад као цесионар фирме Ј. фабрике папирних кесица, покренуо ову тужбу на основу §-а 184 Грпп.

Првостепени суд одбио је тужитеља са тужбом због

застаре, док Апелациони суд дао је тужби места и осудио Ерар на плаћање тужене своте.

Према §-у 98 ж. с. у. потраживања од жељезнице због губитка, мањка и отштете робе или због прекорачење рока за испоруку застаревају за годину дана. Застаревање почиње у случају отштете или мањка по истеку дана издавања, а у случају губитка робе или прекорачења рока за испоруку по истеку тога рока. Застаревање зауставља се писменом пријавом потраживања код жељезнице.

Касациони суд не упуштајући се у решење дирекције Држ. жељезница у С. којим позива тужитеља на плаћање таксе, дали је исто решење правилно, или не, налази да је тужба тужитељева застарела из следећих разлога: Пошто није утврђено када је тужитељ примио де факто решење од дирекције Држ. жељезница ради наплате таксе, покренуо је прву тужбу под бројем Г. 2073/928 против дирекције Државних жељезница у С. ради плаћања тужене своте.

Касациони суд налази да је горе наведена тужба застарела, јер је предата после годину дана од дана издавања робе, а што је међу странкама неспорно да је роба испуљена 27.VIII. 1926 године а са разлога, што је тужитељ поднео своју рекламацију као цесионар Ј. фабрике папирних кесица, док горе наведену тужбу поднео је не као цесионар Ј. фабрике папирних кесица, него као цесионар фирме С. К. и синови из С. Према томе таква тужба не прекида застарелост, јер је друго лице поднело рекламацију, а друго тужбу.

Поставља се питање, дали решење дирекције Држ. жељезница о позиву на плаћање таксе прекида застарелост све дотле док рекламација није мериторно решена, према томе пошто до покретања садање тужбе рекламација није била решена, дали је садања тужба поднесена у року од године дана или не.

Касациони суд налази да претставка нетаксирана не

може продужити застарни рок из §-а 98 ж. с. у. док не буде мериторно решена, те да подносилац све до решења молбе може тужбу поднети, јер тужитељ пошто је примио решење да наплати таксу на рекламацију, није смео чекати да прође наведени рок од године дана предвиђен у §-у 98 ж. с. у. него је примивши решење морао у горњем року тужбу покренути.

Како је садању тужбу тужитељ покренуо 21 марта 1932 године, а као цесионар Ј. фабрике папирних кесица, те како је исту покренуо после годину дана по истеку дана издавања робе, то Касациони суд налази да је иста тужба застарела, то је ваљало донети пресуду као у диспозитиву.

Изрека о парничким трошковима темељи се на §-у 425 и 508 Грпп.

Нови Сад, 2 септембра 1940 године.

3.

Злонамерно поступа онај адвокат који је ради наплате трошкова против своје странке, на некретнину, за коју је знао, да се налази у поседу тужитеља све докле док му његов клијент не врати куповну цену утврђену у уговору, за који је суд изрекао да је у смислу наредбе број 4420-1918 М. Пр. неваљан, и да је услед тога тужитељ с правом у поседу некретнина, док му његова бивша странка не врати куповну цену, што још није уследило. (Кс. у Новом Саду, Рев. II. 219-1937).

Касациони суд ревизију тужиоца уважава, нападнуту пресуду позивног суда преиначује тако, да тужби делимично места даје, секвестар спроведен дана 4 јуна 1935 године ставља ван снаге само у погледу некретнина уписаних у з. књ. ул. 3739 и 1096 општине Кумане.

Уједно обвезује туженог да у року од 15 дана под претњом принудног извршења плати тужитељу у име првостепеног трошка 1398'40, у име позивног трошка 329 и у име ревизијског трошка 345 динара.

Образложење: Призивни суд је преиначио првостепену пресуду, која је тужби делимично дала места тако, да је тужиоца с тужбом одбио и пресудио на снашање првостепених парничних трошкова.

Против те пресуде поднео је тужилац ревизију предлажући да се призивна пресуда преиначи, те одобри I степена пресуда, и тужени пресуди на снашање првостепених призивних и ревизијских трошкова.

Ревизију своју заснива на прописима § 597 т. 4 грпп.

Образлажући своју ревизију тужитељ сматра да је требало установити, да је тужени злонамерно поступио, када је спровађао секвестар на упитне некретнине, јер је као правозаступник странака знао и морао знати да се у поседу, а не у детенцији ствари налази тужитељ све док му манданти садашњег туженог у парници По. 377 из 1933 и По. 378-1933 Окружног суда у П., не исплате примљени део куповине.

Разлози ревизије су основани.

Неспорно је, да је тужена у горе означеним парницама заступао протустранке садашњег тужитеља и да је садашњи тужитељ пресуђен, да упитне некретнине преда у посед када му протустранка исплати плаћени део куповине.

Према томе тужени спровађајући секвестар на те некретнине, у поседу којих се с правом тужитељ налазио све до потпуне исплате дане куповине, поступио је злонамерно, јер је као правозаступник у горњим парницама знао, да се тужитељ налази у законитом поседу тих некретнина. Он је наиме знао, да се у поседу тих некретнина не налазе његове бивше странке против којих је он на основу правоћне пресуде спровађао секвестар на некретнине, које су додуше стајале на њиховом имену у земљишној књизи, али у поседу којих они нису били ни смели бити све до исплате тужиоцу куповне цене што неспорно још уследило није.

Пошто је тужилац спроведеним секвестром од стра-

не туженог, повређен у својим стварним правима, то је њему припадало право, да у смислу § 168 зак. чл. LX:1881 и на темељу 55 Куријалне децизије тражи, да се обустави секвестар на некретнинама у поседу којих се тужитељ налази.

Ваљало је стога, јер је позивни суд правну ствар погрешно оценио, ревизију тужиоца уважити и тужби у смислу § 604 грпп. делимично места дати т. ј. обуставити секвестар само гледе оних некретнина гледе којих је исти био спроведен, како је то и првостепена пресуда disponирала.

Позивни и ревизијски трошак досуђен је по §§ 143 и 152 грпп.

Нови Сад, 30 октобра 1940 године.

4.

У смислу 55 куријалне децизије и такво треће лице, које има на некретнину, узету под извршење, стечено и ако још неукњижено право, може повести тужбу ради брисања заложног права, али мора доказати, да је тражилац извршења злонамерно стекао извршно право.

(Кс. у Н. Саду, Рек. II. 911-936.)

Касациони суд ревизију тужитеља уважава, побијану пресуду позивног суда мења и осуђује туженог да је дужан трпети да се у његову корист укњижено право залога решењем Ср. као зкњ. суда у П. бр. 1764/934 за сигурност његовог потраживања од 7000 динара спп. а на терет некретнина уписаних у зкњ. записнику бр. 12304 општине града П. брише.

Уједно, тужени се осуђује да плати тужитељима у року од 15 дана под претњом принудног извршења 1772 дин. на име првостепеног парничног трошка, 292 динара, у име позивног и 363 динара у име ревизионог трошка.

Образложење: Пресуду позивног суда напали су ту.

житељи са ревизијом на основу т. 2, 3 и 4 § 597 Грпп. те предлажу да се побијана пресуда укине и ствар врати призивном суду ради поновног расправљања а одлучивања или да се призивна пресуда мења и тржби места даде.

Ревизијски разлог погрешне правне оцене ствари је основан. Тужбом се тражи брисање права залога са некретнина на том основу, да је тужени у време стицања тог права залога знао и морао знати да су некретнине на које је он тражио и постигао укњижбу права залога биле само формално грунтовања својина његових дужника Ј. Г. и жене му М. а да су стварно биле у поседу данашњих тужитеља као њихова вангрунтовања својина. Први суд је на основу проведених доказа установио као чињеницу, да је тужени у време стицања спорног права залога знао, да су некретнине на које је постигао укњижбу права залога у поседу давашњих тужитеља као њихово вангрунтовање власништво. Призивни суд је усвојио горње чињенично установљење првог суда, али је ипак преиначио прву пресуду и тужбу одбио с образложењем да је тужени радио у поверењу у јавне књиге и да није био дужан да трага, да ли између тужитеља и туженикових дужника постоје преговори о продаји или трампи њихових некретнина. То правно становиште призивног суда је правно погрешно, јер се на начело публицитета земљашних књига може позивати само савестан стицатељ права. Лице пак које при стицању свог земљишнокњижног права зна да се земљишнокњижно стање не подудару са стварним (фактичним) стањем или употребом редовне помње може то да дозна, не може се назвати савесним (добронамерним) стицатељем. Према томе је у конкретном случају погрешан закључак призивног суда о добронамерности туженика, а ревизија тужитеља у том правцу оправдана.

Како је иначе неспорно да су тужитељи међувремено, постигли и укњижбу права својине некретнина опте-

рећених са правом залога, то је већ на основу тог чињеничног стања без упуштања у оцену осталих ревизијских разлога, требало побијану пресуду преиначити и тужбеном захтеву ради брисања места дати, јер у поступку нема нити ништавости, које би суд у смислу § 597 Грпп. морао по званичној дужности уважити и ако нису наведени у ревизији.

Изрека о трошковима поступка темељи се на § 143, 152 и 154 Грпп.

Нови Сад, 21 октобра 1940 године.

5.

Операција шестиса са пристанком оштећенога, није кривично дело. (Кс. у Новом Саду, Кре. 283-939).

Касациони суд ревизију одбацује.

Разлози: Против пресуде Окружног суда државни тужилац је уложио ревизију због повреда Закона означених у § 336 бр. 6 и § 337 бр. 1. сл. а. С. кр. п.

Поводом повреде Закона из § 336 бр. 6. С. кр. п. жалилац је навео: да првостепени суд није цитирао исказ оштећеног М. у оном делу у којем је исказ уважио, те се и не зна шта је рекао, нити шта је било од значаја за суд да то уважи, па је пресуда Окружног суда у том погледу непотпуна.

Затим, Окружни суд наводи: да је исказ оштећеног М. у овом делу у супротности са исказом потпуно незаинтересованих сведока У. Ј. и И. С.; са мишљењем вештака; са држањем његовим после наступеле последице и са његовим исказом на пређашњем главном претресу. „Тако сведок У. Ј. изјавио је да је општ. др. У. тражио пристанак од М. да му се извади жлезда (јаје), дакле не само један део ове“.

Међутим у чињеничком стању Окружни суд наводи да је оштећени М., приликом разговора са оптуженим др. У. интересован се у појединостима о томе како ће

му се жлезда отстранити. Оптужени др. У. му је објаснио да ће му од полне жлезде одузети један део. Тиме је Окружни суд остварио поменути повреду формалног закона, јер је одлука суда о одлучним чињеницама нејасна и сама са собом у противречности.

Првостепени суд даље каже: „према вештачком мишљењу, локалном анестезијом постизава се то, да лице над којим се врши хируршка интервенција, за време од једног сата од кад је анестезија дата, не осећа никакве болове“. Даље Окружни суд наводи да „налаз и мишљење вештака, уколико је тангирано овом пресудом, суд је примио, јер је опредељено, одређено и јасно“.

Овај навод суда је нејасан, јер се не зна на што се налаз и мишљење вештака односи, нарочито што се из пресуде не види мишљење и налаз за конкретни случај. Ово је теорисање, а не односи се на конкретан случај, те је пресуда у погледу одлучних чињеница непотпуна.

Првостепени суд је даље навео: „Оштећени М. сагласио се и изрично и писмено да му се хируршком интервенцијом отстрани десна полна жлезда, уз очување његове способности за сношај и оплођавање. Међутим, како сам суд наводи, оштећени М. дао је пристанак да му се са десног јајета одвоји само један део, па тако постоји знатна противречност између онога што се наводи у разлозима и записника о преслушању и о претресу.

Првостепени суд даље у својој пресуди наводи да је интервенција код оштећеног М. трајала око 30 минута, док му је оптужени др. У. признао да му је објаснио, да ће трајати око 10 минута.

Затим, оштећени М. лежао је у санаториуму после операције и исти напустио четврти дан, а не одмах по операцији, како му је оптужени др. У. изјавио.

Окружни суд наводи да ни једна од ових околности нема строго узев везе ни са предузетом радњом ни са произведеном последицом“, па је одлука суда и

односно ових одлучних чињеница нејасна и непотпуна, јер је потребан пристајак био на све последице.

Даље, Окружни суд у својој нападнутој пресуди наводи: „Атрофија десне полне жлезде нема никаквог штетног дејства на функцију друге, преостале жлезде, те је његова општа полна способност, како генеративна, тако и хормонална, остала потпуно интактна“. Међутим на другом месту о својим разлозима Окружни суд каже да је десна полна жлезда оштећеног М. уништена“, али је поред тога општа полна способност именованог, како хормонална, тако и генеративна, остала интактна.

Овај навод суда такође је нејасан и противречан, јер остварењем десне полне жлезде оштећ. М. његова општа генеративна и хармонална способност ни у ком случају није остала интактна, већ се свакако у извесној мери смањила, па је одлука суда и у погледу ових одлучних чињеница нејасна и противречна.

Закључак суда: „сагласно правној науци, кад су у питању приватна добра, као основ који искључује противправност, а како је у конкретном случају, као што је већ наведено, у питању приватно добро, а повреда овога није средство за извршење неког кривичног дела (оног из § 118 К. з. који би једино долазило у обзир) пошто се дакле повредом приватног добра посредно не вређа неко опште добро, када би тек постојао државни интерес на репресију, па како је противправност један од битних елемената свакога кривичног дела, а како у радњи опт. др. У. недостаје тај елемент, то у његовој радњи нема кривичног дела“, — потпуно је нејасан, па је суд и овим учинио повреду закона из § 336 бр. 6 Скрп.

Узевши у оцену напред изложене наводе, Касациони суд је нашао да помен. повреда формалног закона у даном случају не постоји; јер, по нахођењу овога суда, у разлозима нападнуте пресуде нема оне непотпуности ни нејасноће о којима је реч у равизији — пошто су у пресуди наведене све потребне чињенице од којих зависи

правилна примена закона, а осим тога наведено је и довољно мотивисано са којих разлога суд поједине чињенице узима за доказане односно за недоказане. Исто тако, нема у напад. пресуди ни оне контрадикције које се помиње у ревизији.

У ревизији се истиче да суд није навео исказ оштећеног М., те га није ни ценио. Међутим, Окружни суд је исказ односно наводе именованог оштећеника оценио и упоређујући тај исказ са исказима сведока означених у напад. пресуди установио је ту битну чињеницу: да се оштећеник сагласио одн. дао пристанак и то не само усмено већ и писмено да му се путем хируршке интервенције отстрани десни тестис, уз очување његове како хормоналне тако и генеративне способности. — При овоме је од спореднога значаја да ли је операција трајала десетак или двадест минута дуже, као и то да ли је и поред извршене анестезије оштећеник осећао извесне болове, и, најзад, да је после операције остао извесно време у санаторијуму. Ове околности не долазе у обзир при оцени инкримисаног кривичног дела ни зато, што се операција не може унапред временски тачно одредити, нити пак анестезијом сви болови отклонити.

У ревизији се даље, истиче и то: да је отстрањењем десне полне жлезде код оштећенога генеративна и хормонална способност умањена, а када је суд томе противно установио, да је остварио напред наведену повреду закона.

Није основан ни овај ревизијски разлог. Наиме, суд је на темељу вештачења изведеног од стране Главног санитарског савета установио: да губитак само једне полне жлезде ниуколико не повлачи за собом оштећење опште полне способности дакле како генеративне тако и хормоналне, под претпоставком да је друга жлезда здрава.

Установивши напред изложену чињеницу на овако датом мишљењу највишег лекарског форума, Окружни суд није учинио повреду Закона, јер проста тврдња да је општа генеративна и хормонална способност код оште-

ћеника умањена атрофијом једне полне жлезде није довољна, а сем те тврдње није током поступка ниједан податак прибран у прилог ова навода.

Најзад, Касациона суд налази да је неуместан навод изнесен у ревизији да је потпуно нејасан закључак Окр. суда који се односи на тезу да пристанак повређенога искључује противуречност када су у питању приватна добра и када се повредом истих посредно не вређа неко опште добро; јер је пасус из нападнуте пресуде који се на цитирани закључак односи само делимично изложен у ревизији, те је само услед таквог начина излагања испао нејасан.

Поводом повреде Закона из § 337 бр. 1. сл. а. С. кр. п. жалилац је навео: да су за постојање кривичних дела из § 179 Кр. з. битни елементи „мање важан део тела“ и да је тај део „уништен“.

Стручњачким мишљењем је утврђено да једна полна жлезда претставља мање важан део тела, а исто тако је стручњачким мишљењем установљено да је оштећеном М. тај део тела т. ј. десна полна жлезда уништена.

Првостепени суд наводи да у конкретном случају нема противречности, јер је дат пристанак оштећеног М. на операцију.

Пристанак је било потребно да буде дат, према ранијој одлуци Касационог суда, на све последице као и на пр. да не буде болова.

Међутим, из исказа оштећеног М. и стручњачког налаза утврђено је да је услед извршене операције на десној полној жлезди опт. М. ова потпуно уништена; даље је утврђено да је оштећ. М. за време операције осећао велике болове; да је операција трајала више од 10 минута и да је оштећеник после операције морао да лежи у санаторијуму три дана, што је све противно објашњењу које је опт. др. У. дао оштећеном М. пре извршења операције.

Према томе, није дат пристанак на извршену интер-

венцију; постоји дакле противправност, и како су сви елементи кривичног дела из § 179 Кр. з. испуњени, постоји кривично дело према оптужници; па када је Окружни суд поред свега тога оптужене др. У. и др. К. ослободио од оптужбе, наводећи да њихово дело по закону није кривично дело, — учинио је навед. повреду материјалног закона.

Касациони суд је нашао да је у конкретном случају не постоји ни ова повреда закона.

При решавању овог дела ревизије Касациони суд је у првом реду имао у виду да је у конкретном случају отстрањен један тестис путем хируршке интервенције т. ј. путем операције. — Поставља се питање: да ли су операције овакве врсте допуштене по кривичном закону, или ако по кривичном закону нису допуштене експресис вербис, да ли су усвојене у пракси, односно у довољној мери испитане, па да се због тога признају од стране ауторитативних претставника медицинске науке.

На ово последње становиште упућује § 264 Кр. з. који кажњава оног лекара који употреби до сада неопробани начин лечења или изврши до сада неопробану хируршку операцију. Истина, у овоме се законском пропису помиње операција извршена над „болесником“, а не над здравим човеком, али Касациони суд сматра да та околност није од важност, јер је овде од пресудног значаја појам „операција“, дакле начин извршења, под претпоставкама наведеним у овом законском пропису.

Да се у конкретном случају ради о „операцији“ т. ј. да је атрофија извршена путем операције, то је такође путем вештачења расветљено; јер се у мишљењу Главног санитетског савета у акту од 10 новембра 1938 године Гл. с. с. Бр. 597 од речи до речи наводи: „отстрањење једног дела тестиса код здраве особе сматра се као операција“.

У осталом акту се, даље, наводи: да аналогно трансфузији крви или хетеропластици, где се крв или кожа и

слично преноси са здравог на болесног, тако и подухват о којем је реч у конкретном случају не сматра се са правно — медицинског гледишта као телесне повреде.

Најзад, у своме акту од 1 јуна 1939 год. Гл. С. С. Бр. 104 Главни санитетски савет је изрично констатовао да је у лекарско-научном свету познат подухват по методи др. Воронова и он се практикује у циљу подмлађивања.

Ова мишљења је Окружни суд у целини прихватио, а то што их у својој пресуди није дословце цитирао, већ само генерално изнео да их прима — претставља извесну неправилност, али ова неправилност ни у којем случају не достиже услов односно разлог за ништавост пресуде.

Из вештачког мишљења помен. нашег највишег лекарског форума, прихваћеног од стране Окружног суда, као и из осталог чињеничног стања, установљеног од стране Окружног суда, без повреде формалног закона, — произлази;

1) да је у конкретном случају путем оперативним, која је у лекарско-научном свету познат, извршена атрофија једног дела тела оштећеника, 2) да је од стране оштећеника дат пристанак за ову операцију; 3) да је хирушка интервенција учињена у циљу подмлађивања.

Према свему напред изложеноме, Касациони суд налази да у конкретном случају не постоји кривично дело из § 179 Крз., јер по нахођењу Касационог суда постојање овога дела може да се утврди само онда, ако није под напред изложеним околностима извршено.

Са наведених разлога, а на основу § 349 Скрп. Касациони суд је морао помен. ревизију да одбаца као неосновану.

Нови Сад, 20 септембра 1940 године.

6.

Залогопримац, који је ради осигурања своје тражбине примио у ручну залогу неки предмет с тим, да ако

дужник у одређеном времену не исплати свој дуг, може исти предмет продати и из куповне цене наплатити своју тражбину не може ту ручну залогу из слободне руке продати у бесцење, а ако то учини, залогодавцу одговара за диференцију између продајне цене и оне прометне вредности коју је у времену извршене продаје имала у залогу дата ствар.

(Кс. у Новом Саду, II. 537-1936).

Касациони суд ревизију туженог не уважава и појављу пресуду призивног суда одобрава.

Образложење: Против призивне пресуде којом је првостепена пресуда која је тужбу одбила. делимично тако мењана да је тужиоцу досудила 665 дин. те првостепени и призивни трошак — поднео је тужени ревизију предлажући да се призивна пресуда тако преиначи, да се тужба одбије и тужитељ пресуди на снашање свих парбених трошкова.

Ревизију своју заснива на том, да је призивни суд погрешно применио правна правила (§ 597 т. 4 Грпп.).

То образлаже тиме, да тужилац није смео тражити протувредност у залог датог музичког инструмента, док судским путем није тражио повратак залога према чему да је тужба преурањена.

Сем тога истиче да тужилац није ни покушао, да докаже, да је икада судским путем тражио повраћај залога, па према томе није дотле могао тражити накнаду штете нанесене му услед продаје залога.

Држи, да је првостепени суд правилно одбио тужбу тиме што је утврдио, да је тужени тужиоцу ставио на расположење залог уз исплату његовог потраживања што, да је тужилац одбио учинити.

Сматра, да и ако је предмет залога отуђио, да је за суд и тужиоца споредно. на који ће начин он доћи до спорног инструмента, те даје морао призивни суд туженом дати рок да врати инструмент уз протучинидбу исплате потраживања од стране тужиоца.

Пошто то призивна пресуда није одредила да је извршена повреда материјалног права.

Разлози ревизије нису основани.

Залогопримац у овом случају тужени, који је ради осигурања своје тражбине, примио у ручну залогу неки предмет с тим, да ако дужник у одређеном времену не исплати своју тражбину, може исти предмет продати и из куповне цене наплатити своју тражбину. Но не може ту ручну залогу из слободне руке продати у бесцење, а ако то учини; дужан је закуподавац вратити диферецију између продајне цене и оне прометне вредности коју је у времену извршене продаје имала у залогу дата ствар, но ипак по одбитку још неисплаћеног дуга залодавачева.

У погледу начина накнаде штете, основно је правно правило, да се штета има накнадити у новцу. Истина да суд има права, узевши у обзир оправдани интерес обеју странака, да одреди, да се штета накнади у природи, успостављањем пређашњег стања или на други који начин.

Но ово потоње правило се не може применити онда када је међу странкама неспорно то, да је залогопримац у залогу дату ствар већ продао, у коме случају залогодавац не може тражити издавање ствари већ може тражити отштету у новцу.

Призивни је суд правилно на основу исказа стручњака установио прометну вредност у залог датог инструмента са 780 динара.

Тужени то установљење није ревизијом напао према чему је оно и за ревизиони суд обавезно.

Правилно је стога призивни суд досудио износ од 665 динара т. ј. вредност инструмента по одбитку дуга тужиоцевог туженом и камата на тај дуг.

Пошто према томе не предлежи ревизијски разлог из § 597 т. 4 Грпп. ваљало је ревизију туженог одбити и осудити као у диспозитиву.

Нови Сад, 2 октобра 1940 године.

* * *

Види: VIII. 176, — XIII. 156, — XX. 321.

7.

Ако ораница у времену дражбе није обрађена ни посејама, у погледу ове оранице се сматра, да је завршена економска година.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 827-1936).

Касациони суд ревизију туженог уважава, побијану пресуду привног суда преиначује и тужитеља са тужбом одбије.

Осуђује тужитеља да плати туженом у року од 15 дана под теретом принудног извршења, у име првостепених трошкова 206 динара у име привних 178 динара и у име ревизионих 98 динара.

Образложење: Ревизију пресуде привног суда тражи тужени жалећи се због повреде формалног и материјалног права.

Жалба туженога, да је привни суд повредио формално право, када је установио да је тужитељ у погледу спорног 1 јутра земље склопио са Б. С. власником те земље, реалан и важан наполичарски уговор, а не само фиктиван ради изигравања веровника, није основана.

Н је основан за то, јер је привни суд у томе погледу без повреде правних прописа установио чињенично стање и нашао, да је између тужитеља као закуподавца, у погледу спорног 1 јутра земље сачињен реалан наполичарски уговор.

Ово установљење уследило је без повреде правних прописа, па је меродавно и за овај ревизијски суд.

Но жали се тужени, да је привни суд повредио материјално право, погрешно тумачећи § 181 зак. чл. LX. из год. 1881.

Ова жалба је основана.

Тужитељ сам у тужби тврди, да је тужени већ 10. XII. 1934 купио на јавној дражби спорно јутро земље, које је тужитељ за екомонску год. 1934/1935 био узео у наполицу од Б. С., те да је ту земљу тужитељ у про-

леће 1935 године узорао а да му је тужени поред свега тога посед те земље одузео.

Из списка земљокњижног суда у П. Бр. 59/933, види се, да у дражбеним условима није чињено расположење о закупцима уопће.

Према сталној судској пракси, која се развила око тумачења §-а 181 зак. зак. чл. LX. из год. 1881, сматра се у случају, да ако ораница није обрађена и посејана у времену дражбе, као што је то према горе изложеном и у конкретном случају, да економска година даном дражбе престаје, те се у томе смислу има применити већ цитирани § 181 зак. чл. LX. из год. 1881, услед чега је валао ревизију туженога као основану уважити, побијану пресуду призивног суда преиначити, тужитеља захтевом накнаде штете и измакле користи одбити и у смислу § а 143 и 152 Грпп. обвезати га на сношење свих парничних трошкова.

Нови Сад, 16 октобра 1940 године.

8.

Адвокаатура је јавна служба.

(Кс. у Н. Саду, Су. 84-1940).

Касациони суд захтев за заштиту закони одбацује.

Разлози: Главни државни тужилац навео је у свом захтеву за заштиту закона да је пресудом Окружног суда у С. од 24 априла 1936, бр. Кзп. 978-1933 проглашен кривим др. Р. Ј, адвокат, због злочина из §-а 214 од. 1 и 2 Кр. з., те осуђен на робију од 1 године и 6 месеци и да је уједно на основу § а 49 Кр. з. осуђен и на губитак вршења адвокатуре. Против те пресуде изјавио је и оправдао оптужени ревизију, али је ову Касациони суд својом пресудом од 30 септембра 1936, бр. Кре 162-36 као неосновану одбацио. Како, пак, судови нису могли изрећи губитак вршења адвокатуре, јер § 49 ст. 1 Крз. предвиђа при осуди на најмање шест месеци строгог за-

твору или годину дана затвора губитак државне или друге јавне службе, а адвокатура се не може сматрати јавном службом, повредио је Окружни суд закон из § 49 Кр. з. у вези § 337 бр. 3. С. кр. п., а Касациони суд закон у §-у 346 од. 1 бр. 3 и од. 2 ст. посл. у вези § 338 од. 5 С. кр. п., те је Главни државни тужилац тражио да то Касациони суд устави.

Захтев Главног државног тужиоца ваљало је као неоснован одбацити, јер се из прописа §-а 47 Кр. з. не може извести тај закључак да се вршење адвокатуре не би могло сматрати јавном службом. У т. 1 истога §-а помињу се, истина, јавна служба и јавна звања, али се из тога разликовања још не може извести закључак да законодавац вршење адвокатуре сматра јавним звањем, а не јавном службом у см. § а 49 Кр. з. Напротив се како из прве реченице §-а 1 Закона о адвокатима од 17 марта 1929, где се адвокатура назива занимање јавног поретка, а тако и из прописа других иностраних кривичних законика, даје извести, да је адвокатура јавна служба, чији се губитак осудом предвиђеном у §-у 49 Кр. з. има свагда изрећи. Тако се у § у 31 немачког кривичног законика од 15 маја 1871 изриче да је јавно звање у см. Кр. з. и адвокатура, а губитак адвокатуре у случају осуде на губитак службе предвиђа и § 55 угарског Кривичног законика, иако ни један ни други Кривични законик адвоката не сматрају службеником у см. Кр. з. Сасвим је, дакле, могуће сматрати лице које врши адвокатуру таквим које стоји у служби јавнога поретка, односно врши јавну службу, а да се оно ипак не мора сматрати службеником нити у см. Закона о чиновницима, нити у см. §-а 14 Кривичног законика. Касациони суд сматра, наполетку, да није могла бити намера законодавца да казне предвиђене у §-у 49 Кр. з. повлаче собом губитак и најмање и најезнатније јавне службе, у случајевима где је осуђен у исти мах и јавни чиновник, а да вршење адвокатуру, једне тако важне јавне функције, не ускраћује,

ни оним адвокатима, који су осуђени, можда на најтеже казне.

Нови Сад, 9 новембра 1940 године.

9.

Истина, да по последњем одељ §-а 43 зак. чл. LX: 1881 иако у пресуди или нагоди на којој се заснива молба ради извршења, није уговорена обавеза на плаћање камата, тражиоцу извршења припада камата од дана одређеног за испуњење па све до исплате, али ако тражилац извршења у својој молби ради извршења није тражио камате, сматра се, да се одрекао тих камата.

Кс. у Н. Саду. II. 913-1936).

Касациони суд ревизију тужитеља уважава, нападнута пресуду прививног суда преиначује тако, да тужби места даје, те осуђује туженог да у року од 15 дана под теретом принудног извршења плати тужитељици 1020·50 динара главнице.

Надаље осуђује туженог, да у истом року и под теретом истих правних последица плати тужитељу у име првостепених трошкова 355 динара, у име прививних 142 динара и у име ревизионих 170 динара.

Образложење: У овој парници тужитељица потражује утужену своту на том основу што је у извршном предмету садањег туженог против ње ради 13.600 динара спп. толику своту више туженом исплаћено, него што би према поравнању склопљеном у парници ради горње своте (П. 784-1933) туженом припало.

Првостепени суд је повишеној тужби дао места, досудивши износ од 1029·50 дин. парничне трошкове.

Прививни суд је првостепену пресуду преиначио и тужитељицу с тужбом одбио налазећи да туженом припадајуће камате трошкови и награде за поднеске у овршном предмету извесе толико, колико и сувише убрата сума.

Против те пресуде поднела је тужитељица ревизију предлажући, да се позивна пресуда преиначи тако, да се првостепена пресуда потврди и туженик пресуди на снашање свих парничних трошкова.

Ревизију своју заснива на прописима § 597 т. 3 и 4 Грпп. Касациони суд испитујући пресуду позивног суда у границама ревизијских предлога и разлога налази, да су разлози ревизије основани.

Истина да је туженом у извршном предмету против садање тужитељице ради 13.600 динара односно 11.600 дин. спп. (у спису И. 858/933) припадало право у смислу § 43 зак. чл. LX: 1881 тражити мораторианске камате од истека рока испуњења обвезе тужиље, преузете судским поравнањем, па до исплате, но када тужена у извршној молби камате није тражила, значи, да се је одрекла, па их не може сада у овој парници иштраживању тужитеља супроставити.

Исто тако не може тужени тражити, да му се у овој парници зарачунају и одбију од тражбине тужитељице трошкови двеју овршних молби и трошак, односно награда за подизање новаца из судског депозита.

Тужени је требао у односном извршном поступку против решења којим му нису досуђени односни извршни трошкови, послужити се правним леком, па како то учињено није, оставивши да односна извршна решења постану правоснажна то више сада у овој парници не може тражити, да му се ти трошкови признаду и од тражбине тужиље одбију.

Иначе у самом поравнању у горњој парници није туженом камата призната, па с тог наслова је више не може тражити сем, како је речено, од доспелости потраживања до исплате, што опет у извршном предмету није тражио.

Како тужени није напао позивом само чињенично установљење првостепене пресуде већ је само тврдио, да

му припадају камате, трошкови и награде које, како је горе наведено њему се не могу у протупотраживање узети, те како је призивни суд примио чињенично стање првостепене пресуде а само погрешно узео да је тужитељево потраживање са протупотраживањем туженог с горенаведених наслова измирено, те како призивни суд није прихватио као чињеницу ону тек у призиву набачену тврдњу да туженом тужиља према књигама дугује још 1200 динара ваљало је, јер су основани ревизијски разлози из § 597 т. 3 и 4 Грпп. призивну пресуду преиначити ревизији тужиље места дати и судити као у диспозитиву.

Ревизијски трошак је досуђен по § 143 и 152 Грпп. Нови Сад, 16 октобра 1940 године.

Иста одлука под бр. Рев. II. 596-36.

10.

I. Фикс посао. — II. Из тога наређења §-354 Трг. закона, да се има допустити рок за накнадно испуњење, излази само то, да она странка, која је у закашњењу, само онда може захтевати, да јој се уважи молба у погледу додељења рока за накнадно испуњење, ако је такву молбу поднела још пре истека рока одређеног за извршење уговора, или ако је такву молбу поднела још пре него што ју је друга странка известила о одустајању од уговора. — III. Промт не значи фикс посао.

(Кс. у Новом Саду, II. Рев. 633-1936).

Касациони суд поводом ревизије туженог, нападнуту пресуду укида, ствар враћа призивном суду на даљи поступак и доношење нове одлуке.

Разлози: Против пресуде Окружног суда у П. Бр. Пл. 244-1936 од 13 маја 1936 године поднео је ревизионо писмено тужени, молећи да се нападнута пресуда преиначи, тужитељ са тужбом одбије и пресуди на плаћање парничног трошка, а са разлога, што се нападнута пресуда оснива на погрешној оцени ствари.

Повреду из тачке 4 § 597 гр. п. п. тужени налази у томе, што и ако је привни суд утврдио, да је тужилац имао од 13 јула 1934 године, до 21 јула 1934 године промт на Б. код Т. ставити на расположење „шлеп“, а не „паклер“, те и ако је утврдио да је купац био у закашњењу ипак га је пресудио да плати утужену своту. Велика је диференција између „шлепа“ и „паклера“. Шлеп значи лиферовати непосредно уговарајућој странци и у њезиним цаковима и без одговорности према трећем лицу, а паклер значи лиферовати не непосредно странци, већ трећем или четвртом лицу и одговорити свима овима, којима се роба препродаје.

Навађа надаље, да пошто тужитељ од 21 јула 1934 године шлеп није поставио, његови су продавци робу продали, те према томе пошто је за њега уговор био фикс, могао је одустати од уговора.

Овај разлог ревизионог писменог туженог на закону је основан.

Правилно је изрекао привни суд да уговор склопљен између тужитељице и туженог у погледу лиферовања 500 мц. пшенице није фикс посао, јер фикс правни посао нормиран у § 355 трг. закона само онда постоји, ако је или изрична жеља и намера странака на такав посао уперена или ако се из околности самог правног посла, или из опредељења робе може утврдити, да је испуњење уговора у тачно одређеном року тако битна потребитина самог уговора, без које се правни посао уопће не би склопио. Како тужени ниједан елемент фикс посла није доказао, правилно је утврдио суд привни да не предлежи фикс посао, а израз промт још не значи и фикс посао, како то тужени навађа.

Но основана је жалба туженог, да је привни суд на конкретан случај погрешно применио и протумачио § 354 трг. зак., јер из тог наређења § 354 трг. зак., да се има допустити рок за накнадно испуњење само то излази, да она странка, која је у закашњењу, мора молити

такав рок. Она странка, која је у закашњењу, само онда може захтевати, да јој се уважи молба у погледу додељења рока за накнадно испуњење, ако је такву молбу поднела још пре истека оног времена, које је одређено за извршење уговора, или бар ако је такву молбу поднела још пре, но што ју је друга странка известила о одустајању од уговора.

Призивни је суд утврдио као чињеницу да тужитељ као купац требао је преузети робу 21 јула 1934 године као и то, да је био у закашњењу, јер до горњег рока није преузео жито нити поставио шлеп.

Исто чињенично стање меродавно је и за овај Касациони суд, пошто по тужитељу није нападнуто.

Па како је тужитељ рок за накнадно испуњење молио после истека времена, које је одређено за извршење уговора т. ј. после 21 јула 1934 године, то да би се могло установити да ли је поднела молбу пре него што ју је продавац известио о одустајању од уговора, ваљало је разрешити нападнуту пресуду и упутити призивни суд да установи, да ли је 24 јула 1934 године пре продавац одустао од уговора или је истог дана пре тужилац поставио шлеп, јер ако тужилац није пре него што је продавац одустао од уговора, поставио шлеп, закаснио је према напред наведеном правилном тумачењу § 354 трг. зак. и тужени као продавац имао је права одустати од уговора

Како се тужени жали, да је тужитељ морао 21 јула 1934 године поставити „шлеп“, а не „паклер“, те како по становишту туженог је и то била битна тачка уговора, те како се тужитељ и обвезао 16 јула 1934 поставити шлеп, то ће бити дужност призивног суда, да путем стручњака утврди, да ли има за продавца разлике кад продавац пшеницу товари у шлеп или паклер, те уколико има и то оценити приликом доношења нове пресуде, с обзиром да се тужитељ обвезао поставити шлеп а не паклер.

Како према томе нема никаквог утврђеног чињенич-

ког стања у горе наведеном правцу, ваљало је нападнуту пресуду укинути, те упутити призивни суд, да држећи се горњих упуштава и правног стајалишта овог Касационог суда чињенично стање утврди, а потом донесе нову пресуду.

Нови Сад, 14 октобра 1940 године.

Ад I. види: I. 69. — VI, 40. — VIII, 16. — XII, 121. — XVI, 69.
 Ад II. види: III, 47. — VII, 115, 116. — XVI, 29, 115.

11.

I. Старатељ канцеларије суспендованог адвоката именован по Адвокатској комори не постаје ео ipso опуномоћеник странке. — II. По приватном праву остварење права из одговорности за продату ствар није везано ни за рок ни за друге посебне услове (на пр. за саопштење за мане). Али наравно купац не може ставиши овакав захтев, ако је одобрио испуњење са недостацима, нарочито, ако предмет продаје прими без придржавања права, ма да зна да предмет не одговара потребним захтевима, или ако је са купљеном ствари располагао, продавши који део ствари.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 506-1936).

Касациони суд ревизију тужитеља уважава, пресуду призивног суда мења тако, да обвезује туженог, да у року од 15 дана под теретом принудног извршења плати тужитељу 2400 динара, главнице са 5% камита од 3 октобра 1935 године до исплате; те у име првостепеног парничког трошка 753 динара, у име призивног 203 дин. и у име ревизионог 238 динара.

Образложење: Призивни је суд преиначио првостепену пресуду која је захтеву тужбе за исплиту куповнине за продати ауто у износу од 2400 дин. спп. места дала тако, да је тужитеља с тужбом одбио и пресудио на свашање призивног трошка.

Против те пресуде поднео је тужилац ревизију предлажући да се нападнута пресуда преиначи, његовој тужби места даде и тужени пресуди на плаћање првостепених, призивних и ревизионих трошкова.

Своју ревизију заснива на пропису § 597 т. 3 и 4 Грпп.

Разлог ревизијски да призив тужеников није благовремен јер, да је благовременост погрешно рачуната од уручења првостепене пресуде туженом, а не старатељу канцеларије његовог пређашњег правозаступника Р. Е., Др. В. М., не стоји, јер старатељ канцеларије суспендованог правозаступника именован по адвокатској комори не постаје „ео ипсо“ опуномоћених странака, те се у том случају има рачунати рок за поднос правног лека од доставе односног јудиката странци, а не старатељу постављеном од адвокатске коморе, јер потоњи не стоји у правном односу са странком, ако га иста посебном пуномоћијем не овласти.

Образлажући даље своје ревизијске разлоге сматра, да је доказано да је само зато одговоран да на продатом ауто није ништа скрхано, а да је искључио гаранцију за т. зв. компресију.

Пошто је ауто, који њов вреди 40.000 динара продао за 4400 динара не може се претпоставити да ауто ради с таквом компресијом да се њој не може приговорати.

У конкретном случају сматра да се не може говорити ни о тзв. експедији кванти минорис, јер је према исказу сведока Б. И. вредео 6000 динара.

Надаље сматра да се с обзиром на садржај карте од 22-VIII, 1935 не може узети да је од уговора одустао, те се жали што призивни суд ту карту није увео у оцену јер да односна карта доказује признање купопродаје и пристанак на исту поготово, кад је туженик делимично ауто и уновчио и молио сторнирање уговора уз губитак уплаћеног дела куповнине.

Касациони суд испитујући пресуду позивног суда у границама ревизијских разлога и предлога налази да су ревизијски разлози основани.

По приватном праву остварење права из одговорности за продату ствар није везано ни за рок ни за друге посебне услове (н. пр. за саопштење о манама). Али наравно купац не може ставити овакав захтев ако је одобрио испуњење са недостацима, нарочито, ако предмет продаје прими без придржавања права, мада зна да он не одговара потребним захтевима, или ако је са купљеном ствари располагао продавши који део ствари.

У конкретном случају из неспорне дописнице туженог од 22-VIII, 1935 произлази, да је тужени са купљеним аутом за који тврди да има битних недостатака услед којих се не може употребљавати у сврху за коју је купљен, располагао као са својим власништвом, јер је гуме са задњих точкова продао, дакле располагао са супстанцијом купљеног објекта.

Сем тога он у тој дописници није ставио тужитељу спорни ауто на располагање већ је тиме, што је написао, да ће куповину платити кад ауто прода, признао стварно, да га је купио безусловно.

Тиме пак што је један део продао (гуме) одобрио је купопродајни уговор чак и ако исти има скривених мана, па се стога приговори гледе скривених мана у овој парници не могу са успехом износити.

Према горњем стајалишту овог Касационог суда неосновано је позивни суд тужитеља с тужбом одбио и пошто је позивни суд правну ствар погрешно оценио, ваљало је ревизију тужитеља уважити, позивну пресуду у смислу § 604 Грпп. преиначити и туженога судити по захтеву тужбе.

Остали ревизијски разлози су с обзиром на горње правно стајалиште Касационог суда безпредметни.

Призивни и ревизијски трошак досуђен је тужиоцу по §§ 143 и 152 Грпп

Нови Сад, 2 октобра 1940 године.

* * *

Ад II. види: VIII. 77.

12.

Одредба из §-а 97. Закона о осигурању радника, остварење захтева средишњег уреда за осигурање радника не везује ни за какав предуслов, ниш чини икаква ограничења у том погледу, него право на накнаду према трећем лицу преноси до износа стварно издатих пошпора и накнада на Средишњи уред, из чега излази, да се у оваком случају не могу применити општи прописи који се односе на цесију, зато тужена не може с успехом остварити тај приговор, да је склопила нагоду са овлашћеним на накнаду, ниш та нагода може ићи на штету тужитеља, према чему је за њега без важности.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 637-1936).

Касациони суд ревизију тужене не уважава, побијану пресуду призивног суда одобрава.

Образложење: Призивни суд је преиначио првостепену пресуду која је тужитеља с тужбом одбила тако, да је захтеву тужбе места дао и тужену пресудио на плаћање првостепених и призивних трошкова.

Против те пресуде поднела је тужена ревизију предлажући да се призивна пресуда преиначи, првостепена пресуда потврди, те тужитељ с тужбом одбије и пресуди на снашање свих трошкова. Супсидиарно је молила, да се нападнута пресуда укине и након тога призивни суд нову пресуду донесе.

Ревизију своју заснива на прописима § 597 т. 2, 3 и 4 грпп.

Своју ревизију образлаже тиме, што тврди да тужитељ није покренуо своју тужбу на основу законске

цесије у смислу § 97 Закона о осигурању радника од 14 маја 1922, него је само тражио, да тужена накнади издатке, које је тужитељ имао давајући Г. М. потпору и хранарину приликом задобивених озледа које су се потоњем десиле приликом вожње на аутомобилу тужене.

Тај разлог не стоји, јер није потребно у смислу § 321 грпп. да тужилац наведе правни наслов на ком темељи своју тужбу већ је довољно, да наведе чињеницу на основу којих своје право потражује а из којих у вези са тужбеним захтевом суд има да установи који је правни темељ тужбеном тражењу.

У овом пак случају тужитељ је јасно изнео чињенице из којих изводи своје право, те му је стога тужба у складу са прописом § 321 грпп.

У овој парници је од одлучне важности, — јер је неспорно међу странкама, да је тужитељ утужеву своту у име хранарине и ренте издао утужену своту Г. М. — да ли је овоме спору морао претходити кривични поступак дотично, да ли је истом морала претходити кривична пресуда у којој би тужена била проглашена кривом због несрећног случаја Г. М. односно, да ли таква пресуда није била могућа због разлога предвиђених у § 98 од 1 горе споменутог закона, то тврди подносилац ревизије.

Надаље се има узети у оцену да ли има на овај спор утицаја околност, што је пресуда Касационог суда од 25-IV. 1933 број Г. 818/41/931 којем је озлеђеном Г. М. на терет тужене, а поводом аутомобилске незгоде досуђена месечна рента од 900 динара месечно по одбитку оног износа што ће речени Г. добити од тужитеља — стављена ван крепости тиме, што је у обновљеној парници заједничком молбом парничних странака (Г. М. и садашњег тужитеља) односна тужба повучена.

Касациони суд размотривши ове разлоге ревизијске на основу којих тужена побија призивну пресуду налази да ни они нису основани.



Шв. Ј. сн / 406

ЗБИРКА

грађанско-правних начелних одлука

IV. Наследно право

(Наставак)

284.

Битна је заблуда оставитеља, ако је заснована на тој претпоставци, да је његово дете неспособно да наследи услед свога личнога стања. Услед оваке заблуде није остварена права воља оставитељева у тестаменту, овај је дакле неваљан.

(К. 2831 803).

285.

Сталном судском праксом је утврђено то правно правило, да ако је основицу и мотив тестирања сачињавало неко претпостављање оставитеља, тестаменат губи дејство услед тога, што је претпостављање било погрешно, или што је наступило противно од претпостављања. На основу тога неваљан је тестаменат и онда, ако се тестатору који је без деце, касније роди дете. Али измена воље завештаоца из каснијег рођења детета може се извести само на основу презумције, а ова презумција може се сматрати и да је пала с обзиром на касније наступеле чињенице, у коме случају дејство тестамента поново оживљује, а касније рођено дете има само захтев на нужни део.

(К. 1300-1896).

Мала збирка судске праксе

Дра Нике Игњатовића, касационог судије у Новоа Саду

Св. 1 Судска пракса из брачног права - - - Динара 10.—

Св. 2 Судска пракса из брачно имовног права - Динара 10.—

Св. 3 Судска пракса из наследног права I, део Динара 10.—

Св. 4 Судска пракса из наследног права II, део Динара 10.—

Св. 5 Судска пракса из облигационог права I, део Динара 10.—

За који дан излази из штампе:

Св. 6 Судска пракса из облигационог права II, део Динара 10.—

У пажњу г.г. претплатницима

Отварајући претплату за XXI. годину, саопштавамо, да годишња претплата на наш часопис — и ако је штампање поскупило — и за 1941 год. остаје за судове, судије, државне тужиоце, судијске и адвокатске приправнике Дин. 60.—, а за остале претплатнике Дин. 120. Претплата се плаћа у почетку године, пошто је наш лист упућен једино на претплату.

Овом приликом поново позивамо оне наше п. претплатнике, који нам насупрот многобројних опомена још ни до данас нису исплатили претплату за раније године, да то изволе учинити у што краћем времену.

Уједно саопштавамо и то, да се код Уредништва могу добити „Збирке“ из год. 1925, 1926, 1928—1931, 1934—1940, и то свако годиште по 100 динара. Судови, судије, држ. тужиоци, судијски и адвокатски приправници ова ранија годишта могу добити упола цене.

Нови Сад, 15 јануар 1941 године.

Уредништво „Збирке“

НОВИ САД

Др. Илије Огњановића 18/1.

Телефон 24-98.

Чек. рачун 51.660.

Власник рачуна: Др. Ника Игњитовић, Нови Сад.